ONTWERP VAN DECREET TOT INSTEMMING MET DE VERSTERKTE PARTNERSCHAPS- EN SAMENWERKINGSOVEREENKOMST TUSSEN DE EUROPESE UNIE EN HAAR LIDSTATEN, ENERZIJDS, EN DE REPUBLIEK OEZBEKISTAN, ANDERZIJDS, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 24 OKTOBER 2025.

Samenvatting
De voorliggende versterkte partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst met Oezbekistan betreft een modernisering van de bestaande partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst van 1996. Deze overeenkomst vormt een belangrijke stap in de richting van een versterking van de politieke en economische betrekkingen van de Europese Unie met Centraal-Azië. Naast een handelsluik bevat deze overeenkomst ook een luik met bepalingen op het vlak van politiek en samenwerking in diverse domeinen.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

De relaties tussen de Europese Unie, Vlaanderen en Oezbekistan

De Europese Unie

De Europese Unie (EU) erkent het strategisch belang van Centraal-Azië, dat het enorme Aziatische continent met Europa verbindt. In 2019 heeft de EU haar strategie voor Centraal-Azië geactualiseerd. De EU streeft naar een geïntegreerde en samenhangende benadering van samenwerking met de landen in deze regio. Daarbij staan weerbaarheid (op het vlak van mensenrechten, grensbeveiliging en milieu), welvaart (met een sterke nadruk op connectiviteit) en regionale samenwerking centraal.

De betrekkingen tussen de Europese Unie en de Republiek Oezbekistan zijn gebaseerd op de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst van 21 juni 1996, die op 1 juli 1999 in werking is getreden enerzijds. Anderzijds geldt de Overeenkomst betreffende samenwerking op het gebied van het vreedzame gebruik van kernenergie tussen de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom) en de regering van de Republiek Oezbekistan, gedaan te Brussel op 6 oktober 2003

De EU heeft binnen het meerjarig programma 2021-2027 voor Oezbekistan 76 miljoen euro toegekend voor de periode 2021-2024, en nog eens 43 miljoen euro voor 2025-2027. Dit geld is bedoeld om het democratisch bestuur te versterken, de digitale transformatie voort te zetten, duurzame en inclusieve economische

groei te bevorderen, en de ontwikkeling van een slimme en milieuvriendelijke agrovoedingssector te ondersteunen.

In april 2021 werd Oezbekistan het negende begunstigde land van het stelsel van algemene preferenties plus (SAP+) van de EU. Dit stelsel biedt aanvullende tariefpreferenties in ruil voor de naleving van 27 fundamentele mensenrechten-, bestuurs-, milieu- en arbeidsverdragen.

In 2024 importeerde Oezbekistan goederen van de EU ter waarde van 3,959 miljard euro, terwijl de uitvoer naar de EU zo'n 845 miljoen euro bedroeg. De SAP+-status heeft bijgedragen aan de groei, aangezien de uitvoer van Oezbekistan naar de EU sinds 2021 aanzienlijk is toegenomen.

Vlaanderen

Er is geen formeel kader voor een samenwerking tussen Vlaanderen en Oezbekistan.

Vlaanderen is ook partij bij de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) en de regering van de Republiek Oezbekistan inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen die op 17 april 1998 ondertekend werd. Deze overeenkomst die goedgekeurd werd bij het decreet van 17 juli 2000, is op 6 februari 2001 in werking getreden.

Het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (FIT) heeft een vertegenwoordiger in Tasjkent. Kansrijke sectoren voor de Vlaamse bedrijven zijn (hernieuwbare) energie, agro-industrie en de bouwsector.

In 2025 voerde Vlaanderen voor zo'n 102,36 miljoen euro uit naar Oezbekistan dat daarmee op de 100ste plaats stond op de lijst van Vlaamse exportbestemmingen. Vlaanderen importeerde voor 39,91 miljoen euro, waarmee Oezbekistan de 114e plaats innam als leverancier van Vlaanderen.

Een schets van het partnerland

Oezbekistan is een land in Centraal-Azië. Het grenst aan Kazachstan, Kirgizië, Tadzjikistan, Afghanistan en Turkmenistan.

Sinds 1991 is Oezbekistan onafhankelijk. Oezbekistan is een presidentiële republiek. De huidige president is Sjavkat Mirzijojev. Sinds zijn aantreden in 2016 hebben zich in snel tempo ingrijpende democratische veranderingen voorgedaan.

Oezbekistan streeft naar openheid en neutraliteit, en onderhoudt evenwichtige relaties met zowel Rusland, China als de Europese Unie.

Oezbekistan is een opkomende economie in Centraal-Azië. Het land heeft de afgelopen jaren een sterke economische groei doorgemaakt, ondersteund door grondige hervormingen gericht op het verbeteren van het investeringsklimaat. Oezbekistan is op dit moment nog geen lid van de Wereldhandelsorganisatie (WTO), maar de onderhandelingen zijn lopende. Toetreding wordt verwacht tegen maart 2026 tijdens de 14de ministeriële conferentie van de WTO.

Oezbekistan is lid van de Verenigde Naties (VN), de Organisatie van Turkse Staten, het Gemenebest van Onafhankelijke Staten, het IMF en de Wereldbank, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE). Daarnaast is het is aangesloten bij de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) via het Partnerschap voor Vrede.

Totstandkoming

Zoals hoger vermeld zijn de betrekkingen tussen de Europese Unie en de Republiek Oezbekistan momenteel gebaseerd op de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst van 21 juni 1996. Sinds de ondertekening van deze partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst is de wereld aanzienlijk veranderd. De versterkte versie van deze overeenkomst wil inspelen op deze veranderingen en nieuwe mondiale uitdagingen.

Op 9 oktober 2017 heeft de Raad machtiging verleend aan de Europese Commissie en de Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid voor het openen van onderhandelingen met de Republiek Oezbekistan over een versterkte partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst. Eind 2018 gingen de onderhandelingen van start.

In juni 2022 werden de onderhandelingen over de overeenkomst afgerond. Op 6 juli 2022 werd de tekst van de overeenkomst geparafeerd. Pas eind 2024 werd een akkoord gevonden tussen Raad en de Europese Commissie over de juridische basis van deze overeenkomst. De Europese Commissie had immers een "EU only"-karakter voor de overeenkomst voorgesteld, maar na unanieme bezwaren van de lidstaten werd deze juridische basis aangepast naar een overeenkomst met gemengd karakter. De lidstaten dienen de voorliggende overeenkomst dus te ratificeren overeenkomstig hun interne procedures.

Werkgroep Gemengde Verdragen

De Werkgroep gemengde verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), legde het gemengde karakter vast tijdens zijn vergadering d.d. 8 juli 2025. Zowel de federale staat als de gemeenschappen, de gewesten en de Franse en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zijn bevoegd.

De WGV besliste ook de overeenkomst te laten ondertekenen volgens formule 3 van de ICBB, dit wil zeggen één enkele handtekening in naam van het Koninkrijk België, doch met vermelding van al de betrokken overheden onder de handtekening. Dit is de gebruikelijke formule voor de ondertekening door België van verdragen tussen de Europese Unie en derde landen.

Advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

De Raad van State, afdeling Wetgeving, bracht advies uit op 21 januari 2026 met kenmerk 78.587/VR.

a. Vermelding van de Franse Gemeenschapscommissie

De Raad van State stelt, in lijn met eerdere adviezen, dat het beter was geweest om de Franse Gemeenschapscommissie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (FGC) op te nemen in de vermelding van al de bevoegde overheden.

De stelling dat de FGC bij de ondertekening van gemengde verdragen zou moeten worden vermeld, berust niet op een juridische grond maar op een opportuniteitsoverweging. De grondslag van de vermelding van de gemeenschappen en de gewesten in de aanhef van gemengde verdragen is immers het samenwerkingsakkoord Gemengde Verdragen van 8 maart 1994 en de op grond daarvan in de ICBB uitgewerkte ondertekeningsformules. De FGC is evenwel geen partij bij dit samenwerkingsakkoord, en er is geen juridische verplichting om de FGC op dezelfde manier bij de totstandkoming van gemengde verdragen te betrekken als de gemeenschappen en de gewesten.

Artikel 167 van de Grondwet (Gw.) dat bij de totstandkoming van verdragen het beginsel 'in foro interno, in foro externo' huldigt en dat gelijktijdig met artikel 138 Gw. over de decreetgevende bevoegdheid van de FGC werd aangenomen, voorziet niet in een internationale bevoegdheid van de FGC, en de FGC is evenmin partij bij de samenwerkingsakkoorden rond buitenlands beleid. In een deel van de Franstalige rechtsleer stelt men dat dit een vergetelheid zou zijn van de grondwetgever (R. WITMEUR, La Commission Communautaire Française: une copie à revoir pour un État fédéral achevé?, Brussel, Bruylant, 1995, 62).

De Vlaamse Regering is evenwel van oordeel dat er geen principieel bezwaar bestaat tegen een verschillende benadering door de grondwetgever van de gemeenschappen en de gewesten, die op grond van artikel 1 Gw. de constituerende delen zijn van de federale staat, en een afgeleide instantie zoals de FGC.

Een soortgelijk verschil wordt overigens ook gemaakt voor de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC). Voor de GGC werd immers een aparte regeling getroffen op grond waarvan zij wel per ordonnantie haar instemming betuigt met verdragen die betrekking hebben op persoonsgebonden aangelegenheden, maar geen machtiging tot ondertekening verleent.

Een deel van de rechtsleer analyseert het feit dat in artikel 167 Gw. geen sprake is van verdragsluitende bevoegdheden voor de FGC dan ook terecht als een verschil in behandeling gestoeld op de Grondwet zelf, die dus geen ontoelaatbare discriminatie uitmaakt in vergelijking met de gemeenschappen en gewesten (M. LEROY & A. SCHAUS; "Les relations internationales", in X, Les réformes institutionnelles de 1993. Vers un fédéralisme achevé?, Brussel, Bruylant, 1994, 40 en verder). In een eerder advies van 1998 maakte de Raad van State zelf overigens al duidelijk dat de betrokkenheid van de FGC bij de totstandkoming van gemengde verdragen niet noodzakelijk op dezelfde manier moet worden geregeld als voor de gemeenschappen en de gewesten.

De Raad spreekt in dat advies over een of andere betrokkenheid ("d'une manière ou d'une autre", advies 22.270/4 van 18 maart 1998). Het feit dat voor de GGC geopteerd is voor een andere vorm van betrokkenheid, waarbij zij geen machtiging dient te verlenen tot ondertekening en niet vermeld wordt onder de Belgische handtekening, toont aan dat er verschillende gradaties van betrokkenheid mogelijk zijn.

De stelling van de Raad dat het tot de rechtszekerheid zou bijdragen wanneer de FGC bij een gemengd verdrag onder de handtekening van België wordt vermeld, kan evenmin worden onderschreven. België is immers als staat partij bij een gemengd verdrag en ook internationaal aansprakelijk voor de naleving ervan. De gemeenschappen, gewesten en gemeenschapscommissies zijn geen zelfstandige partijen bij het gemengde verdrag in kwestie, maar komen, gelet op hun

autonomie, tussen in de totstandkomings- en instemmingsprocedure. Het is evenwel de Koning die de gemengde verdragen namens België als geheel op internationaal vlak bekrachtigt (artikel 12 en 13 van het samenwerkingsakkoord Gemengde Verdragen van 8 maart 1994). De vermelding van de gemeenschappen en gewesten in de aanhef van een gemengd verdrag maakt van de gemeenschappen en de gewesten geen afzonderlijke partijen, en dient veeleer het doel van de internationale uitstraling van het federale karakter van de Belgische staat.
Het is daarom verantwoord dat deze vermelding enkel betrekking heeft op de gemeenschappen en gewesten, krachtens artikel 1 Gw. de dragers van de federatie, en niet op afgeleide instanties als de gemeenschapscommissies. Er anders over oordelen zou indruisen tegen artikel 1 Gw.

b. Gevolgen voor de Belgische rechtsorde

De Raad van State onderzoekt bij een voorontwerp van decreet dat instemt met een verdrag ook de gevolgen voor de Belgische rechtsorde. Bij de uitvoering van zo'n verdrag moeten vaak aanpassingen gebeuren in de Belgische regelgeving, uiterlijk wanneer het verdrag in werking treedt. De Raad merkt op dat sommige maatregelen waarin de Overeenkomst voorziet, niet in de Belgische rechtsorde zijn ingeburgerd.

Zo bepaalt artikel 183, b) en c), van de overeenkomst, dat elke Partij erop toeziet dat een maatregel van algemene strekking (voor de aangelegenheden die onder titel IV) moet voorzien in een motivering en tijd tussen bekendmaking en inwerkingtreding. Ook is er onduidelijkheid over beperkingen op terugwerkende kracht.

Artikelen 55, lid 8, en 57, lid 1, vereisen een uitgebreide "notice and comment"-procedure bij wetgeving rond handel, waarbij ontwerpteksten tijdig moeten worden gepubliceerd, belanghebbenden de kans krijgen opmerkingen te maken, en deze opmerkingen moeten worden overwogen.

Daarnaast schrijft artikel 59, lid 4, in samenhang met de artikelen 53, lid 1, 55 en 57, voor dat technische voorschriften en conformiteitsprocedures zoals omschreven in de TBT-overeenkomst, die de handel beïnvloeden, gratis online beschikbaar moeten zijn. België voldoet hier momenteel enkel aan voor bepaalde normen die onder het toepassingsgebied vallen van artikel VIII.2 van het Wetboek van economisch recht.

De Vlaamse Regering neemt akte van de opmerkingen en antwoordt dat zowel de nota aan de Vlaamse Regering bij besluiten van de Vlaamse Regering als de memorie van toelichting bij decreten vanaf de beslissing in principe actief online openbaar worden gemaakt. Verder vormen deze opmerkingen geen beletsel voor de instemming met en de ratificatie van deze overeenkomst.

c. Informatieverspreiding inzake overheidsopdrachten

Artikel 161, lid 1, a), van de overeenkomst vereist dat gerechtelijke uitspraken over overheidsopdrachten snel en publiek toegankelijk worden gepubliceerd in breed verspreide en toegankelijke media. Arresten van de Raad van State inzake overheidsopdrachten zijn publiek toegankelijk via de website van de Raad van State, en een aantal gerechtelijke uitspraken van de gewone hoven en rechtbanken kunnen worden geraadpleegd via de Juridat-databank. Om aan de verplichting van de Overeenkomst te voldoen, is volgens de Raad van State een bredere bekendmaking nodig. De verwijzing naar de Pasicrisie in de bijlage van de overeenkomst volstaat niet en is weinig relevant; in de plaats daarvan zouden de databanken van de Raad van State en Juridat beter geschikt zijn.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze aanbeveling. Dergelijke publicatie behoort niet tot de bevoegdheden van de deelstaten.

d. Multilaterale verdragen

De Raad merkt op dat hoewel België reeds partij is bij de multilaterale (basis)verdragen voor verschillende door de overeenkomst geviseerde aangelegenheden, dit niet steeds het geval is.

De partijen bij de voorliggende overeenkomst verbinden zich tot samenwerking voor, onder meer, "de ratificatie en uitvoering van de multilaterale verdragen inzake justitiële samenwerking in burgerlijke zaken, waaronder de verdragen van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht. Ook verbinden de partijen zich ertoe de toepasselijke IAO-verdragen die zij hebben geratificeerd, ten uitvoer te leggen en verdere ratificaties te bevorderen.

Voor andere verdragen engageert België zich middels de overeenkomst om deze na te leven zonder er zelf partij bij te zijn en zonder dat deze ter instemming aan de bevoegde wetgevende vergaderingen zijn voorgelegd. De Raad van State verwijst hier naar artikel 167, §§ 2 en 3, van de Grondwet. Zo hebben verdragen pas gevolg nadat zij de instemming van de bevoegde parlementen hebben verkregen. De voormelde bepalingen van de overeenkomst kunnen dan ook niet zo worden begrepen dat de erin vermelde verdragen daardoor in hun geheel bindend worden voor de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten. Er anders over oordelen zou er immers toe leiden dat het in de Grondwet vervatte instemmingsvereiste wordt uitgehold.

De Raad beveelt dan ook aan om die verdragen te ratificeren. Op die manier kunnen die verdragen zelf volledig gevolg hebben, en worden ze bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze opmerkingen.

e. Samenwerkingsraad en Samenwerkingscomité

De Raad van State merkt op dat de overeenkomst voorziet in de oprichting van een Samenwerkingsraad en een Samenwerkingscomité. Die organen van dialoog, overleg en raadpleging kunnen ook betrekking hebben op aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten behoren, zodat bijzondere afspraken zullen moeten worden gemaakt over de vertegenwoordiging en de betrokkenheid van alle overheden bij de standpuntbepaling in die organen. De Raad verwijst hierbij naar het eerder gegeven advies met kenmerk 53.978/VR waarin de Raad aangeeft dat het noodzakelijk is om binnen België ook de nodige procedures op te zetten om de Belgische standpuntbepaling en vertegenwoordiging in deze raad en dit comité te regelen. Het huidige samenwerkingsakkoord inzake de vertegenwoordiging in de Raad van de Europese Unie van 8 maart 1994 biedt onvoldoende juridische basis.

Zoals de Raad opmerkt, moeten de vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België in die organen in afwachting van een samenwerkingsakkoord overeenkomstig artikel 92bis, §4bis, tweede lid, BWHI, het voorwerp uitmaken van een overleg tussen de betrokken regeringen (BWHI: bijzondere wet tot hervorming der instellingen).

In de praktijk gebeurt dit in de zogenaamde DGE-coördinatie, voorzien door het voormelde samenwerkingsakkoord inzake de vertegenwoordiging in de Raad van de Europese Unie van 8 maart 1994 (DGE: directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie). De Vlaamse Regering is vragende partij om bij herziening van dit en andere samenwerkingsakkoorden, die binnen het Overlegcomité aan bod komen, het toepassingsgebied uit te breiden naar hogervermelde organen.

f. Wijzigingen aan de overeenkomst en bijlagen

De Raad van State stelt vast dat in de overeenkomst machten worden overgedragen aan een supranationale instelling. Zo worden bijvoorbeeld de Samenwerkingsraad en het Samenwerkingscomité de bevoegdheid verleend om besluiten te nemen die bindend zijn voor de partijen. Dit betekent dat de partijen in principe vooraf instemmen met de bindende kracht van toekomstige besluiten binnen de grenzen van de Overeenkomst. Formele wijzigingen van de Overeenkomst vereisen, conform artikel 167 van de Grondwet, voorafgaande instemming van alle betrokken parlementen voordat ze rechtsgevolgen hebben.

Volgens artikel 27, lid 2, a), van de overeenkomst kunnen een aantal bijlagen en het protocol worden geactualiseerd of gewijzigd op basis van wederzijdse instemming, met inachtneming van de voltooiing van de respectieve interne procedures van de Partijen waarin hun wetgeving voorziet. Die wijzigingen worden officieel bevestigd en treden in werking via een uitwisseling van diplomatieke

nota's, tenzij anders is afgesproken. Voor België geldt echter dat zulke wijzigingen pas in werking mogen treden nadat alle bevoegde parlementen hun goedkeuring hebben gegeven, zoals vereist door artikel 167, §§ 2 en 3, van de Grondwet.

Artikel 2, 2°, van het voorontwerp van decreet werd in die zin gewijzigd.

g. Vereenvoudigde wijzigingen

Wederzijdse instemming wordt niet voorzien voor de wijzigingen van de bijlagen 5-C, 5-D, 6, 7-A, 7-B, 7-C, 9, 14-A en 14-B vermeld in de artikelen 61, lid 8, 68, lid, 2, 136, 174, en 272 van de Overeenkomst, noch voor de wijzigingen vermeld in artikel 349, leden 3 en 5, van de overeenkomst bij de toetreding van een nieuwe lidstaat tot de Europese Unie.

De Raad van State merkt op dat het in het voorgelegde voorontwerp van decreet niet wordt voorzien in de voorafgaande instemming met dergelijke toekomstige wijzigingen aan de bijlagen. Het voorontwerp van decreet voorziet wel in voorafgaande instemming voor wijzigingen bij de toetreding van een nieuwe lidstaat tot de Europese Unie.

In zoverre deze wijzigingen betrekking kunnen hebben op bevoegdheden van de lidstaten, rijst de vraag of niet het best alsnog wordt voorzien in een voorafgaande instemming met bepaalde wijzigingen die volgens de overeenkomst overeenkomstig een vereenvoudigde procedure tot stand komen. Bij gebrek aan een voorafgaande instemming zal het Vlaams Parlement immers uitdrukkelijk zijn instemming moeten verlenen met elk van deze later doorgevoerde wijzigingen aan de Overeenkomst.

Indien de Wetgevende Kamers de grenzen van de toekomstige wijzigingen kennen en uitdrukkelijk aangeven dat ze instemmen met die wijzigingen, bestaat er geen bezwaar. De Raad van State is van mening dat aan deze voorwaarde is voldaan. Het ontwerp moet volgens de Raad ook worden aangevuld met een bepaling die de regering verplicht om aan het Vlaams Parlement de wijzigingen mee te delen binnen een vastgestelde termijn. Dit zou het Vlaams Parlement de mogelijkheid bieden aan te geven dat ze een bepaalde wijziging niet goedkeurt. De wijziging dient ook te worden bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad opdat ze uitwerking zou hebben in het interne recht.

Artikel 2 van het ontwerp van decreet werd aangepast om de voorafgaande instemming met bepaalde wijzigingen mogelijk te maken.

Op de aanbeveling om de wijzigingen mee te delen aan het Vlaams Parlement en bekend te maken in het Belgisch Staatsblad wordt niet ingegaan: de wijzigingen zullen immers reeds in het *Publicatieblad van de Europese Unie* worden bekendgemaakt, en het akkoord voorziet niet in de mogelijkheid dat een parlement

van een lidstaat zich verzet tegen de wijziging van een bijlage. Bovendien is het zo dat dergelijke wijzigingen normaliter zullen worden doorgevoerd om gelijke tred te houden met de ontwikkeling van de EU-wetgeving en toepasselijke normen uit internationale instrumenten die de partijen relevant achten.

h. Publicatie Belgisch Staatsblad

De Raad van State merkt op dat die (vereenvoudigde) wijzigingen ook in het Belgisch Staatsblad dienen te worden bekend gemaakt opdat ze uitwerking zouden hebben in het interne recht.

De overeenkomst bevat regels van afgeleid internationaal recht zoals bijvoorbeeld de besluiten van de Samenwerkingsraad en het Samenwerkingscomité. De Raad merkt op dat bij gebreke aan bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, deze bepalingen uit deze internationale regels en normen niet kunnen worden ingeroepen tegen particulieren. Deze internationale regels en normen dienen dus samen met de voorliggende overeenkomst in het Belgisch Staatsblad te worden bekendgemaakt.

De Vlaamse Regering stipt aan dat de publicatie van gemengde internationale akkoorden gebeuren door de zorg van de federale overheid.

i. Energiehandvestverdrag

Overeenkomstig artikel 283, lid 2, van de overeenkomst wordt de samenwerking geleid door wederzijds belang, wederkerigheid, transparantie en voorspelbaarheid, in overeenstemming met de beginselen van de markteconomie en het Energiehandvestverdrag.

De Raad van State beveelt aan om in de memorie van toelichting te verduidelijken dat met de verwijzing naar het Energiehandvestverdrag enkel het beginsel van vrije doorvoer wordt bedoeld.

j. Fraudebestrijding

Artikel 335, lid 6, van de overeenkomst voorziet in de mogelijkheid dat het Europees Bureau voor fraudebestrijding en de Oezbeekse autoriteiten overeenkomen om verder samen te werken op het gebied van fraudebestrijding. De Raad is van mening dat dit mandaat potentieel op gespannen voet lijkt te staan met het institutionele evenwicht binnen de EU.

De Vlaamse Regering antwoordt dat de voorliggende overeenkomst het beginsel van het institutioneel evenwicht in de EU respecteert. Het is gebruikelijk dat in internationale overeenkomsten tussen de EU en derde landen "fraudebestrijdsingsclausules" worden opgenomen.

k. Voorlopige toepassing

Tot slot merkt de Raad van State op dat artikel 345, lid 3, van de overeenkomst voorziet in de mogelijkheid om deze overeenkomst geheel of gedeeltelijk voorlopig toe te passen overeenkomstig hun respectieve interne procedures.

De Raad van State is van mening dat de voorlopige toepassing van de overeenkomst kan worden aanvaard in zoverre die enkel slaat op die onderdelen waarvoor de Europese Unie exclusief bevoegd is.

De Vlaamse Regering antwoordt dat voorlopige toepassing enkel mogelijk is voor de artikelen die onder de exclusieve bevoegdheid van de EU behoren. De Vlaamse Regering verwijst hierbij naar artikel 2 van het Besluit (EU) 2025/1296 van de Raad van 16 juni 2025 betreffende de ondertekening namens de Unie en de voorlopige toepassing van de versterkte partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Oezbekistan, anderzijds.

B. Samenvatting van de inhoud

De voorliggende overeenkomst vormt een belangrijke stap in de richting van een versterking van de politieke en economische betrekkingen van de EU met Centraal-Azië. Naast het versterken van de invloed van de EU in de regio, is deze overeenkomst van groot belang om bij te dragen tot de verbetering van de mensenrechten alsook om de omzeiling van EU-sancties tegen Rusland tegen te gaan.

Deze overeenkomst moderniseert de bestaande partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en Oezbekistan van 1996. De overeenkomst breidt het toepassingsgebied ervan uit tot nieuwe samenwerkingsgebieden en zorgt voor een aanzienlijke verbetering van het regelgevingskader voor handels- en economische betrekkingen. Bij de inwerkingtreding zal de voorliggende overeenkomst dan ook in de plaats treden van de overeenkomst van 1996.

De versterkte partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst bestaat uit twee luiken, met name een luik rond politiek en samenwerking in allerlei domeinen enerzijds en een handelsluik anderzijds. De overeenkomst bevat de standaardclausules van de EU inzake mensenrechten, het Internationaal Strafhof, massavernietigingswapens, handvuurwapens en lichte wapens en terrorismebestrijding. De versterkte partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst omvat ook samenwerking op gebieden als gezondheid, milieu, klimaatverandering, energie, belastingen, onderwijs en cultuur, arbeid, werkgelegenheid en sociale zaken, wetenschap en technologie en vervoer. Ook wordt aandacht geschonken aan de rechtsstaat en de samenwerking op vlak van justitie, vrijheid en veiligheid.

Het handelsluik van de overeenkomst zal zorgen voor een beter regelgevingsklimaat voor marktdeelnemers en aldus aanzienlijke economische voordelen opleveren voor EU-bedrijven. Momenteel is Oezbekistan nog geen lid van de WTO, maar de onderhandelingen zijn lopende. De overeenkomst zal dan worden aangevuld met de preferentiële tarieven onder het SAP+ mechanisme.

Verder voorziet de voorliggende overeenkomst in een institutioneel kader bestaande uit de Samenwerkingsraad, het Samenwerkingscomité en het Parlementair Samenwerkingscomité, alsook enkele subcomités. Er wordt een mechanisme ingesteld voor de nakoming van verplichtingen voor het geval één van de Partijen verzuimt om verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst na te komen.

II. TOELICHTING BIJ DE OVEREENKOMST

De versterkte partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst bestaat uit 9 titels. Verder bevat de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst ook 16 bijlagen en 1 protocol.

Preambule

De preambule bevat een overzicht van de voornaamste gebieden die van belang zijn voor de relatie tussen de EU en Oezbekistan. Hoewel de preambule geen bindend karakter heeft, verwijst zij naar gemeenschappelijke waarden en kan zij worden beschouwd als het decor voor de overeenkomst.

Titel I – Doelstellingen en algemene beginselen

In titel I worden het doel en de algemene beginselen van de samenwerking opgesomd. Respect voor de democratische beginselen, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden vormen een essentieel element van deze overeenkomst. De partijen bevestigen hun eerbiediging van de beginselen van goed bestuur en hun gehechtheid aan de internationale arbeidsnormen van de IAO, aan de beginselen van de vrijemarkteconomie en aan het bevorderen van duurzame ontwikkeling en de strijd tegen de klimaatverandering. Daarnaast zullen de partijen zich inzetten in de strijd tegen georganiseerde misdaad, terrorisme en de verspreiding van massavernietigingswapens. De partijen verbinden zich tot een efficiënt multilateralisme.

De uitvoering van deze overeenkomst berust op de gedeelde waarden en gemeenschappelijke belangen. De partijen beschrijven hun samenwerking als een proces dat bijdraagt aan de duurzame ontwikkeling, vrede, stabiliteit en veiligheid. Daartoe voeren ze de overeenkomst uit op basis van beginselen van dialoog, wederzijds vertrouwen en respect, regionale samenwerking, effectief multilateralisme en respect en eerbiediging van de principes die voortvloeien uit het lidmaatschap van de VN en de OVSE.

Titel II – Politieke dialoog en hervorming, samenwerking op het gebied van het buitenlands en veiligheidsbeleid

Dit deel voorziet het ontwikkelen van een doeltreffende politieke dialoog op alle gebieden van wederzijds belang. De Partijen streven naar een sterke politieke dialoog over buitenlands beleid, veiligheid en interne hervormingen om hun samenwerking te verdiepen. Ze willen zo bijdragen aan vrede, stabiliteit, mensenrechten, goed bestuur en regionale samenwerking. De partijen zullen de dialoog en de interactie met het maatschappelijke middenveld bevorderen.

Speciale aandacht gaat naar de democratie en de rechtsstaat, het bevorderen en beschermen van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, het buitenlands en veiligheidsbeleid, ernstige misdrijven die de internationale gemeenschap aangaan, conflictpreventie en crisisbeheer, regionale stabiliteit en de vreedzame oplossing van conflicten, de bestrijding van de verspreiding van massavernietigingswapens en controle op de uitvoer van handvuurwapens, lichte wapens en conventionele wapens.

Titel III – Justitie, vrijheid en veiligheid

In deze titel gaat de aandacht naar de versterking van de samenwerking in dit domein. Volgende thema's komen aan bod: de bescherming van persoonsgegevens, de samenwerking inzake migratie, asiel en grensbeheer, de overname en strijd tegen irreguliere migratie, de strijd tegen witwasprakijken en terrorismefinanciering, illegale drugs, de bestrijding van georganiseerde misdaad en corruptie, terrorismebestrijding, justitiële samenwerking en consulaire bescherming.

Titel IV – Handel en daarmee verband houdende aangelegenheden

Deze titel bestaat uit 15 hoofdstukken.

Het eerste hoofdstuk bevat een aantal horizontale bepalingen. De doelstellingen van deze titel zijn:

- de uitbreiding, diversificatie en facilitatie van de handel tussen de partijen via bepalingen over douane en handelsfacilitatie, technische handelsbelemmeringen, en sanitaire en fytosanitaire maatregelen;
- de facilitering van handel in diensten en investeringen tussen de partijen;
- de wederzijdse opening van de markten voor overheidsopdrachten;
- de bescherming van intellectuele eigendomsrechten;
- de bevordering van vrije mededinging;
- de bevordering van handel en investeringen met het oog op een duurzame ontwikkeling; en
- de instelling van een geschillenbeslechtingmechanisme.

De partijen bevestigen hun wederzijdse rechten en plichten overeenkomstig de overeenkomst van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) en alle andere overeenkomsten waarbij ze allebei partij zijn.

Hoofdstuk 2 betreft de handel in goederen. Uitwisseling van informatie en goede praktijken zijn voorzien. Elke partij past op de goederen van de andere partij de meestbegunstigingsbehandeling toe overeenkomstig artikel I van GATT 1994 en de aantekeningen en aanvullende bepalingen daarbij, die mutatis mutandis in deze Overeenkomst zijn opgenomen. Elke partij verleent de nationale behandeling aan goederen uit de andere partij. Specifieke regels zin opgenomen over oorsprongsaanduiding. Een partij mag geen nieuwe rechten, belastingen of andere heffingen opleggen op of in verband met de uitvoer van goederen naar de andere partij. Dit hoofdstuk bevat eveneens bepalingen inzake de invoer- en uitvoervergunningsprocedures. Voor de handel in kernmateriaal wordt verwezen naar de specifieke overeenkomst tussen de EU en Oezbekistan.

Overeenkomstig hoofdstuk 3 'Handelsmaatregelen' verbinden de EU en Oezbekistan zich tot een eerlijke, transparante toepassing van handelsbeschermingsmaatregelen, in lijn met WTO-regels. De bestaande WTO-bepalingen over vrijwaringsmaatregelen, antidumping en subsidies maken integraal deel uit van deze overeenkomst.

In hoofdstuk 4 'Douane' verbinden de partijen zich ertoe om hun samenwerking op douanegebied te intensiveren met het oog op onder meer de waarborging van een transparant handelsklimaat en de bestrijding van smokkel en fraude. De partijen verbinden zich ertoe om o.a. de douanewetgeving te verbeteren en de procedures te harmoniseren en wisselen beste praktijken en informatie uit.

Het doel van hoofdstuk 5 'Technische handelsbelemmeringen' is de handel in goederen te bevorderen door onnodige technische handelsbelemmeringen te voorkomen, op te sporen en weg te nemen. De WTO-overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen (TBT-Overeenkomst) vormt de basis voor deze afspraken. Verder bevat dit hoofdstuk bepalingen inzake technische voorschriften, normen en conformiteitsbeoordeling, markering en etikettering en markttoezicht, naleving en veiligheid van non-foodproducten.

De sanitaire en fytosanitaire maatregelen (SPS-maatregelen) zitten vervat in hoofdstuk 6. De partijen verbinden zich er toe deze toe te passen op een wijze die de handel faciliteert en voorkomt dat ongerechtvaardigde handelsbelemmeringen ontstaan en die tegelijkertijd een voldoende hoog beschermingsniveau biedt voor het leven of de gezondheid van mensen, dieren en planten.

Met het hoofdstuk 7 'Intellectuele eigendom' willen de partijen de productie en commercialisering van innovatieve en creatieve producten en diensten tussen de partijen vergemakkelijken, de handel tussen de partijen faciliteren en regelen en verstoringen en belemmeringen van dergelijke handel verminderen en een doeltreffend beschermings- en handhavingsniveau voor intellectuele-eigendomsrechten opzetten. De overeenkomst biedt een hoog niveau van bescherming van intellectuele, industriële en commerciële eigendomsrechten, en

andere rechten die vallen onder het verdrag van 1994 inzake handelsgerelateerde aspecten van intellectuele eigendomsrechten (Trips-overeenkomst).

Hoofdstuk 8 betreft mededinging en overheidsondernemingen. De partijen erkennen het belang van een vrije en onvervalste mededinging voor hun handels- en investeringsbetrekkingen. Specifieke aandacht gaat naar concurrentieverstorend gedrag en concentratiecontrole en subsidies. Daarnaast bevat dit hoofdstuk bepalingen over overheidsondernemingen, ondernemingen waaraan bijzondere rechten of voorrechten zijn toegekend en aangewezen monopolies. Zo moeten deze ondernemingen en aangewezen monopolies bij het kopen en verkopen van goederen en diensten op de markt op niet-discriminerende wijze en op basis van commerciële overwegingen handelen.

Hoofdstuk 9 betreft 'Overheidsopdrachten'. Dit hoofdstuk wordt van toepassing tien jaar na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst. De bedoeling is om uiteindelijk elkaars markten voor overheidsopdrachten open te stellen voor elkaars ondernemingen.

Hoofdstuk 10 is een hoofdstuk over handel en duurzame ontwikkeling. Beide partijen verbinden zich ertoe om de ontwikkeling van de internationale handel en investeringen op zodanige wijze te bevorderen dat deze bijdraagt aan de doelstelling van duurzame ontwikkeling, zoals uitgedrukt in multilaterale verbintenissen inzake arbeid en de bestrijding van klimaatverandering.

Regelingen voor transparantie worden vastgelegd in hoofdstuk 11. Gelet op de impact voor de onderlinge handel en investeringen benadrukken de partijen in dit hoofdstuk het belang van goede regelgevingspraktijken en een voorspelbaar regelgevingsklimaat en efficiënte procedures voor marktdeelnemers. Dit in het bijzonder voor kleine en middelgrote ondernemingen.

Hoofdstuk 12 betreft de investeringen en handel in diensten. In dit hoofdstuk bevestigen de partijen hun streven om een beter klimaat te scheppen voor de ontwikkeling van investeringen en handel. Zij leggen hierbij de noodzakelijke regels vast voor de verbetering van de wederzijdse voorwaarden voor de investeringen en handel in diensten met behoud van het recht om regelgeving vast te stellen op hun grondgebied voor het bereiken van legitieme beleidsdoelstellingen.

Hoofdstuk 13 behandelt kapitaalbewegingen, betalingen en overdrachten en vrijwaringsmaatregelen. Tijdelijke vrijwaringsmaatregelen, genomen in uitzonderlijke omstandigheden van (dreigende) ernstige moeilijkheden voor de werking van het monetair of het wisselkoersbeleid, worden beperkt tot het strikt noodzakelijke.

Hoofdstuk 14 omvat de bepalingen inzake geschillenbeslechting met als doel om een doeltreffend mechanisme op te zetten om geschillen tussen Oezbekistan en de EU over de uitlegging en toepassing van deze titel te voorkomen en op te lossen.

Hoofdstuk 15 bevat de uitzonderingen. Het betreft onder meer uitzonderingen op grond van veiligheidsoverwegingen en in verband met belastingen, openbaarmaking van informatie en WTO-ontheffingen.

Titel V – Samenwerking op het gebied van economische en duurzame ontwikkeling

De samenwerking en dialoog op dit gebied hebben als doel het inzicht in de basiselementen van hun economie en het economisch beleid te verbeteren. Overeenkomstig deze titel zal Oezbekistan verdere stappen nemen om een goed functionerende en duurzame markteconomie te ontwikkelen, met inbegrip van de verbetering van het investeringsklimaat en een grotere inclusie van de particuliere sector.

De partijen werken samen op het gebied van beheer van overheidsfinanciën, belastingen, statistiek, connectiviteit, energie, vervoer, milieu, klimaatverandering, industrie en ondernemingen, vennootschapsrecht, verzekeringen, financiële diensten en markten, digitale economie en samenleving, (duurzaam) toerisme, landbouw en plattelandsontwikkeling, mijnbouw en grondstoffen, onderzoek en innovatie.

Titel VI – Andere samenwerkingsgebieden

De partijen zullen verder samenwerken in de volgende domeinen: consumentenbescherming, werkgelegenheid, sociaal beleid en gelijke kansen, verantwoord beheer van toeleveringsketens, gezondheid, de strijd tegen drugs, onderwijs, opleiding en jongeren, cultuur, audiovisueel en mediabeleid, sport en fysieke activiteiten, crisissituaties en civiele bescherming, regionale ontwikkeling, regionaal beleid en grensoverschrijdende samenwerking.

Daarnaast bevestigen de partijen in deze titel hun verbintenis om de toepasselijke IAO-verdragen die zij hebben geratificeerd, ten uitvoer te leggen en verdere ratificatie te bevorderen.

Een belangrijk aspect van de versterking van de banden tussen de EU en Oezbekistan betreft de geleidelijke convergentie van wetgeving van Oezbekistan met die van de EU op de specifieke gebieden die onder deze overeenkomst vallen.

Titel VII – Financiële en technische samenwerking

Voor de verwezenlijking van de doelstellingen van deze overeenkomst kan de EU financiële steun en technische bijstand verlenen. Ook is het Europees Bureau voor Fraudebestrijding (OLAF) gemachtigd om controles en inspecties ter plaatse uit te voeren om vast te stellen of er sprake is van fraude, corruptie of andere onwettige activiteiten waardoor de financiële belangen van de EU worden geschaad.

Titel VIII – Institutionele bepalingen

De voorliggende versterkte partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst voorziet in de oprichting van een Samenwerkingsraad, een Samenwerkingscomité, een Parlementair Samenwerkingscomité en een aantal subcomités en andere organen als institutioneel kader. Verder bevat de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst structuren voor het aangaan van dialogen met het maatschappelijk middenveld.

Titel IX – Algemene en slotbepalingen

Deze slotbepalingen hebben onder meer betrekking op de territoriale toepassing, het naleven door de partijen van hun verplichtingen en opschorting, de uitzonderingen op grond van veiligheidsoverwegingen, de inwerkingtreding en voorlopige toepassing, wijzigingen, de verhouding tot andere overeenkomsten, toekomstige toetredingen tot de EU, particuliere rechten, duur, de definitie van partijen, beëindiging, kennisgevingen en de authentieke teksten.

De partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Oezbekistan, anderzijds, van 21 juni 1996 zal worden ingetrokken en vervangen worden door de voorliggende overeenkomst.

Tot slot bevat de overeenkomst ook nog 16 bijlagen en 1 protocol. Deze vormen een integrerend onderdeel van de overeenkomst.

Een overzicht van de bijlagen.
Het cijfer bij de volgende bijlage verwijst naar de overeenstemmende titel van deze overeenkomst:

- Bijlage 3: aanvraag van een reisdocument krachtens artikel 15 van de overeenkomst.

Het cijfer bij de volgende bijlagen verwijst naar het overeenstemmende hoofdstuk van titel IV 'Handel en daarmee verband houdende aangelegenheden' in de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst:

- Bijlage 5:
    - A – Internationale normalisatie – organisaties;

    - B – Conformiteitsverklaring van de leverancier - gebieden en modaliteiten;
    - C – Regeling bedoeld in artikel 61, lid 1, voor de systematische uitwisseling van informatie met betrekking tot de veiligheid van non-foodproducten en daarmee verband houdende preventieve, restrictieve en correctieve maatregelen;
    - D – Regeling bedoeld in artikel 61, lid 5, voor de regelmatige uitwisseling van informatie betreffende andere dan de door artikel 61, lid 4, bestreken maatregelen met betrekking tot niet-conforme non-foodproducten;
- Bijlage 6: Tabel houdende erkenning van gelijkwaardigheid als bedoeld in artikel 68, lid 2;
- Bijlage 7:
    - A – Wetgeving van de partijen en elementen voor de registratie van en de controle op geografische aanduidingen;
    - B – Criteria voor de bezwaarprocedure;
    - C – Geografische aanduidingen voor te beschermen producten;
- Bijlage 9 – A:Overheidsopdrachten;
- Bijlage 12:
    - A – Verbintenissen en voorbehouden van de Europese Unie;
    - B – Voorbehouden van de Republiek Oezbekistan;
    - C – Verbintenissen en beperkingen van de Republiek Oezbekistan;
    - D – Verbintenissen inzake dienstverleners op contractbasis van de Republiek Oezbekistan;
- Bijlage 14:
    - A – Reglement van orde;
    - B – Gedragscode voor panelleden en bemiddelaars.

Tot slot bevat de versterkte partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst een protocol betreffende wederzijdse administratieve bijstand in douanezaken.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken,
Digitalisering en Facilitair Management,

Matthias DIEPENDAELE